Dersin Adı : İSLAM HUKUK USULÜ

Dersin Amacı : Bu dersin amacı; öğrenciye İslam hukukunun temel metodolojisini (usul) tanıtmak, hüküm çıkarma yöntemlerini (istinbat) öğretmek, şer'i delillerin mahiyetini ve hiyerarşisini kavratmaktır. Ayrıca, klasik usul metinlerini analiz edebilme becerisi kazandırarak, güncel dini meselelerin çözümünde usul yöntemlerini kullanma ve İslam hukuk düşüncesinin mantıksal yapısını anlama yetkinliği kazandırmayı hedefler.

Dersin İçeriği : İslam Hukuk Usulünün tanımı, konusu ve gayesi; usulün tarihsel gelişimi ve ekolleri (fukaha, mütekellimin, memzuç); Şer'i hüküm kavramı (hakim, mahkumun fih, mahkumun aleyh); Asli deliller (Kitap, Sünnet, İcma, Kıyas); Fer'i deliller (İstihsan, Mesalih-i Mürsele, Sedd-i Zerai vb.); Lafızlar teorisi ve yorum yöntemleri; Delalet yolları; Emir, nehiy, amm, hass kavramları; Nesh teorisi; İçtihat, taklit ve ifta müesseseleri.

Haftalık Ders İçeriği :

1. Hafta: İslam hukuk usulüne giriş: Usulün tanımı, konusu, amacı ve tarihsel gelişimi
2. Hafta: Usul yazım metotları: Fukaha (Hanefi), mütekellimin (Şafii) ve memzuç (Karma) ekoller
3. Hafta: Asli deliller I: Kur'an-ı Kerim'in mahiyeti, i'cazı ve hüküm koymadaki rolü
4. Hafta: Asli deliller II: Sünnetin tanımı, çeşitleri (Kavli, fiili, takriri) ve bağlayıcılığı
5. Hafta: Asli deliller III: İcma ve kıyas (Kıyasın rükünleri, illet tespiti ve şartları)
6. Hafta: Fer'i deliller I: İstihsan ve istishab (Mahiyeti ve uygulama alanları)
7. Hafta: Fer'i deliller II: Mesalih-i mürsele (Kamu yararı) ve sedd-i zerai (Kötülüğe giden yolun kapatılması)
8. Hafta: Fer'i deliller III: Örf, şer'u men kablena (Önceki şeriatlar) ve sahabi kavli
9. Hafta: Şer'i hüküm teorisi: Teklifi hüküm ve vaz'i hüküm ayrımı ve çeşitleri
10. Hafta: Hükmün unsurları: Hakim, mahkumun fih (Fiil) ve mahkumun aleyh (Ehliyet ve engelleri)
11. Hafta: Lafızlar ve yorum: Vaz'ı, istimali ve kapalılık (Zuhur) bakımından lafız grupları
12. Hafta: Delalet yolları: Nassın ibaresi, işareti, delaleti ve iktizası ile hüküm çıkarma
13. Hafta: Nesh teorisi, deliller arasında çelişki (Teâruz) ve çözüm yöntemleri (Tercih ve cem)
14. Hafta: İçtihat, taklit ve ifta: Müçtehitlik şartları, taklit kavramı ve sosyal değişim-hukuk ilişkisi

İSLAM HUKUK USULÜ DERS KAZANIMLARI

Kazanım No	**Ders Kazanımı**	**Yeterlilik**	**Kazanım Yeri** (Sınıf içi / sınıf dışı şeklinde yüzde oranı burada belirtilecek)	**Sınıf Dışı Kazanımlar İçin Açıklama Yapılacak** (Öğrencinin bu kazanımı hangi araç ve yöntemlerle elde edeceğine dair açıklamalar. Sözgelimi kitap, ödev, sunum, proje, youtube linki, müze ziyareti, sivil toplum kuruluşu etkinlikleri, informal eğitim etkinlikleri, sempozyum, konferans, panel, kongre, TV programı izleme ve konuk	**Ölçme ve Değerlendirme Aracı** (Soru, ödev, proje, sunum vb.)	**Ölçme ve Değerlendirmenin Öğrenci Merkezli Olup Olmaması**	**Sınıf Dışı Kazanımlar İçin Öğrenci İş Yükü**

		Bilgi	Beceri	Yetkinlik					
						olma, Radyo programı dinleme ve konuk olma vb.)			
K1	İslam hukuk usulünün temel kavramlarını, ekollerini ve tarihsel gelişimini açıklar.	X			%80 Sınıf içi / %20 Sınıf dışı	Konuyla ilgili akademik makalelerin ve TDV İslam Ansiklopedisi maddelerinin okunması.	Sınav (Vize/Final)	Evet	14 Saat
K2	Arapça temel usul metinlerini dilbilimsel ve mantıksal açıdan analiz eder.		X		%60 Sınıf içi / %40 Sınıf dışı	Klasik metinlerden seçilen bölümlerin tercüme edilmesi ve kelime analizi yapılması.	Ödev (Metin Analizi)	Evet	14 Saat
K3	Asli ve fer'i delillerin mahiyetini ve hüküm çıkarma sürecindeki hiyerarşisini kavrar.	X			%70 Sınıf içi / %30 Sınıf dışı	Farklı delillerin kullanımına dair örnek olay (case study) videolarının izlenmesi.	Sınav, Soru-Cevap	Evet	17 Saat
K4	Nassların (Kitap ve Sünnet) yorumlanmasında kullanılan lafızlar usulünü uygular.		X		%50 Sınıf içi / %50 Sınıf dışı	Verilen ayet ve hadis örnekleri üzerinden emir, nehiy, amm, hass gibi formların tespiti.	Proje / Uygulama	Evet	14 Saat
K5	Farklı fıkhi ekollerin yöntem farklarını objektif bir bakış açısıyla karşılaştırır.			X	%70 Sınıf içi / %30 Sınıf dışı	Mezhepler arası yöntem farklılıklarını konu alan seminer veya panel izlenmesi.	Sunum / Rapor	Evet	15 Saat
K6	Güncel fıkhi meselelerin çözümünde usul kurallarını kullanma yetkinliği kazanır.			X	%40 Sınıf içi / %60 Sınıf dışı	Güncel bir meselenin (örn. dijital varlıklar, tıp etiği) usul açısından raporlanması.	Proje Ödevi	Evet	20 Saat

İSLAM HUKUK USULÜ DERS KAZANIMLARI İLE PROGRAM ÇIKTILARININ EŞLEŞTİRMELERİ

İlahiyat Fakültesi Program Çıktıları (Güncel)

PÇ1. İlahiyat alanında tanımlanmış bir hedef doğrultusunda bir süreci çözümler ve tasarlar. (Beceri: Bilişsel-Uygulamalı)

PÇ2. İlahiyat alanında verileri çözümler, özel öğretim yöntemlerini uygular, sosyolojik ve psikolojik perspektif kazanır ve toplumsal olayları yorumlar. (Beceri: Bilişsel-Uygulamalı)

PÇ3. Eğitim uygulamaları için gerekli çağdaş teknikleri ve hesaplama araçlarını kullanır. (Beceri: Uygulamalı)

PÇ4. Eğitim uygulamalarında disiplin içi ve disiplinler arası takım çalışması yapar. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)

PÇ5. Eğitim uygulamalarında bağımsız davranır, inisiyatif kullanır ve yaratıcı davranış sergiler. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)

PÇ6. Yaşam boyu öğrenme davranışı kazanır. (Yetkinlik: Öğrenme)

PÇ7. Sözlü ve yazılı iletişim becerileri kazanır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

PÇ8. Mesleki ve etik sorumluluk anlayışı kazanır. (Yetkinlik: Alana Özgü)

PÇ9. Din ve değerlerle ilgili temel kavramları tanır. (Bilgi: Kuramsal-Olgusal)

PÇ10. Topluma hizmet bilinci oluşur. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

Dersin Adı: İSLAM HUKUK USULÜ						**Kodu**	**Yarıyıl**	**T+U Saat**	**Kredi**	**AKTS**
						ILF-206	2.SINIF/2.YARIYIL	4+0	4	5
Ders Kazanımları/Program Çıktıları	**PÇ1**	**PÇ2**	**PÇ3**	**PÇ4**	**PÇ5**	**PÇ6**	**PÇ7**	**PÇ8**	**PÇ9**	**PÇ10**
DK1. İslam hukuk usulünün temel kavramlarını, ekollerini ve tarihsel gelişimini açıklar.	3	4	2	2	2	5	4	3	5	2
DK2. Arapça temel usul metinlerini dilbilimsel ve mantıksal açıdan analiz eder.	5	5	3	2	3	4	4	3	4	2
DK3. Asli ve fer'i delillerin mahiyetini ve hüküm çıkarma sürecindeki hiyerarşisini kavrar.	5	5	2	2	3	4	3	4	5	3
DK4. Nassların (Kitap ve Sünnet) yorumlanmasında kullanılan lafızlar usulünü uygular.	5	5	3	3	4	4	4	4	5	3
DK5. Farklı fıkhi ekollerin yöntem farklarını objektif bir bakış açısıyla karşılaştırır.	4	5	2	4	4	5	5	5	4	3
DK6. Güncel fıkhi meselelerin çözümünde usul kurallarını kullanma yetkinliği kazanır.	5	5	4	4	5	5	4	5	4	5

KATKI DÜZEYİ				
1	**2**	**3**	**4**	**5**
Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek

İSLAM HUKUK USULÜ DERS KAZANIMLARI İLE DİSİPLİNE ÖZGÜ ÇIKTILARIN EŞLEŞTİRMELERİ

İlahiyat Fakültesi Disipline Özgü Çıktılar (Güncel)

DÖÇ1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma.

DÖÇ2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme.

DÖÇ4. Kur'an ve sünneti birlikte ve bütünlüklü bir yaklaşımla ele alma yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ5. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ6. Din istismarı, şiddet, İslamofobi gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ7. Felsefi ve entelektüel bir tutumla farklı düşünce ve yorumları objektif olarak değerlendirme yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ8. Din ve düşüncede aslolanın ilke ve değerler olduğunu bilip kişi ve kurumları eleştirebilme becerisine sahip olma.

DÖÇ9. İlahiyat eğitiminin temelini oluşturduğu ilmi bir yaklaşım çerçevesinde din eğitimi ve din hizmetleri (dini danışmanlık ve rehberlik) verme yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ10. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ11. Din hizmeti gerçekleştirirken bireyin psikolojik durumunu ve toplumun yapısını analiz etme becerisine ve buna uygun çözümler sunma yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ12. İslam tarihi, kültürü ve sanatı hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma.

DÖÇ13. Sosyal bilimler kavram, konu, metot ve yöntem bilgisine sahip olma, ayrıca BAP TÜBİTAK vb. kapsamda hazırlanan proje çalışmalarını planlayacak ve yürütecek yetkinliğe sahip olma.

Dersin Adı: İSLAM HUKUK USULÜ									**Kodu**	**Yarıyıl**	**T+U Saat**	**Kredi**	**AKTS**
									ILF-206	2.SINIF/2.YARIYIL	4+0	4	5
Ders Kazanımları/Disipline Ozgü Çıktılar	**DOÇ 1**	**DOÇ 2**	**DOÇ 3**	**DOÇ 4**	**DOÇ 5**	**DOÇ 6**	**DOÇ 7**	**DOÇ 8**	**DOÇ 9**	**DOÇ 10**	**DOÇ 11**	**DOÇ 12**	**DOÇ 13**
DK1. İslam hukuk usulünün temel kavramlarını, ekollerini ve tarihsel gelişimini açıklar.	2	3	**5**	4	**5**	3	4	4	3	4	2	**5**	4
DK2. Arapça temel usul metinlerini dilbilimsel ve mantıksal açıdan analiz eder.	4	**5**	4	**5**	3	2	4	3	3	3	2	3	4
DK3. Asli ve fer'i delillerin mahiyetini ve hüküm çıkarma sürecindeki hiyerarşisini kavrar.	4	4	**5**	**5**	4	3	4	**5**	4	**5**	3	3	4
DK4. Nassların (Kitap ve Sünnet) yorumlanmasında kullanılan lafızlar usulünü uygular.	**5**	**5**	4	**5**	4	3	4	4	4	**5**	3	2	4
DK5. Farklı fıkhi ekollerin yöntem farklarını objektif bir bakış açısıyla karşılaştırır.	2	3	**5**	4	**5**	4	**5**	**5**	4	**5**	4	4	4
DK6. Güncel fıkhi meselelerin çözümünde usul kurallarını kullanma yetkinliği kazanır.	3	4	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	3	**5**

KATKI DÜZEYİ				
1	**2**	**3**	**4**	**5**
Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek